

Hoofdstuk 7

'Ken uzelve: weet wat u wilt'

Immanuel Kant (1724 - 1804)

- Metafysica: “Kritik der reinen Vernunft”, 1781
  - De objecten richten zich naar het subject
  - Aanschouwingsvormen ruimte & tijd, categorieën o.a. Causaliteit
  - Fenomenon & noumenon
- Ethiek: “Kritik der praktischen Vernunft”, 1788
  - Categorisch imperatief
- Esthetiek: “Kritik der Urteilskraft”, 1790
- En nog veel meer

Kants wereldbeeld

- Niet pluralistisch (“de mens” i.p.v. “het individu”)
- Wetmatigheden bepaald door denken i.p.v. de wereld
- Twee werelden:
  - Rijk van de natuur
  - Rijk van de vrijheid (autonome veroorzaking)

De wil

- Kant: afzonderlijke kracht naast natuurkrachten
- Schopenhauer (1788 - 1860): universele oorzaak
  - Drijfveer voor menselijk handelen
  - Drijvende kracht achter de natuurverschijnselen
  - Kenbaar van binnenuit

Drijfveren

- Charles Darwin (1859): “struggle for life”
  - Variatie, selectie, overerving
- Sigmund Freud (1856 - 1939): het onderbewuste
  - Es, Ich, Überich
  - Onbewuste driften: eros, thanatos, libido
  - Onderdrukking driftmatige impulsen → trauma's
  - Therapie: bewust maken onderbewuste verlangens

Harry Frankfurt (1971)

- Structuur van de wil is wat mens tot mens maakt
- Wil: tweede orde wensen die zich richten op eerste orde verlangens
- Unwilling addict: tweede orde wens om bij keuze tussen verslaving en de wens om af te kicken voor de tweede te kiezen
- Wanton: geen tweede orde wens
- Willing addict: wil verslaafd zijn

Hogere orde wensen

- Derde, vierde en hogere orde: geen theoretische grens
- Reeks afbreken:
  - Gezond verstand
  - Vermoeidheid
  - (slijtage)
- Eerste orde wens: wie wil je zijn?
  - Werkt door naar hogere orde wensen

Zelfkennis

- Zelfbepaling:
  - Zelfkennis
  - Eerste orde wens die daarmee overeen komt
- Onrealistische wensen
  - Idols: overheersende wens beroemd te zijn
  - Waarom willen we wat we willen?

Vragen

- Hoever reikt onze menselijk vrijheid?
- Verstand versus wil: wie wint?
- Waaraan moeten we zelfkennis ontleenen?
- Moet je leren willen wat je zou moeten willen?